

OFFSHORE COMPANIES AND THEIR LEGAL STATUS

Khujabekov Umidjon Uchkun ogli

National University of Uzbekistan

Jurisprudence: Business Law, 3rd-year student
umidjonkhujabekov@gmail.com. +998979155751

Kamronbek Maraimov Abduvakhob ogli

National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek
Department of Legal Sciences 3rd-year Law student

maraimovkomronbek2002@gmail.com. +998 94 921 10 02
<https://doi.org/10.5281/zenodo.20120398>

ARTICLE INFO

Received: 03rd May 2026

Accepted: 10th May 2026

Online: 11th May 2026

KEYWORDS

Offshore company, legal status, beneficial ownership, transparency, money laundering, tax evasion, BEPS, CRS, FATF, legislation of Uzbekistan.

ABSTRACT

This article analyzes the concept of offshore companies, their legal nature, and regulatory mechanisms at both international and national levels. Offshore jurisdictions are widely used in international business as a tool for tax planning, asset protection, and the facilitation of cross-border operations; however, they also pose risks related to money laundering, corruption, tax base erosion, and the concealment of beneficial ownership. The article examines international standards within the frameworks of the OECD, FATF, and the United Nations (including UNODC), as well as certain approaches in the legislation of the Republic of Uzbekistan. The study concludes that rather than a complete prohibition of offshore companies, ensuring transparency, disclosure of beneficial ownership, automatic exchange of information, and strengthening financial monitoring represent the most appropriate legal approach.

ОФШОРНЫЕ КОМПАНИИ И ИХ ПРАВОВОЙ СТАТУС

Хўжабеков Умиджон Учқун угли

Национальный университет Узбекистана имени Мирзо Улугбека,
студент 3 курса юридического направления факультета общественных наук
umidjonkhujabekov@gmail.com. +998979155751

Мараимов Камронбек Абдувахоб угли

Национальный университет Узбекистана имени Мирзо Улугбека
Кафедра юридических наук Студент 3 курса направления «Юриспруденция»
maraimovkomronbek2002@gmail.com. +998 94 921 10 02
<https://doi.org/10.5281/zenodo.20120398>

ARTICLE INFO

Received: 03rd May 2026

Accepted: 10th May 2026

Online: 11th May 2026

KEYWORDS

Офшорная компания, правовой статус, бенефициарная собственность,

ABSTRACT

В данной статье анализируются понятие офшорных компаний, их правовая природа, а также механизмы регулирования на международном и национальном уровнях. Офшорные юрисдикции используются в международном бизнесе как инструмент налогового планирования, защиты активов и упрощения трансграничных операций, однако одновременно они

прозрачность,
отмывание денежных
средств, уклонение от
налогообложения, BEPS,
CRS, FATF,
законодательство
Узбекистана.

создают риски, связанные с отмыванием денежных
средств, коррупцией, размыванием налоговой базы и
сокрытием реальных бенефициарных владельцев. В
статье рассматриваются международные
стандарты в рамках OECD, FATF и United Nations
(включая UNODC), а также отдельные подходы в
законодательстве Республики Узбекистан. В
результате исследования обосновывается, что не
полный запрет деятельности офшорных компаний, а
обеспечение прозрачности, раскрытие бенефициарной
собственности, автоматический обмен информацией
и усиление финансового мониторинга являются
наиболее эффективным правовым подходом.

OFSHOR KOMPANIYALAR VA ULARNING HUQUQIY MAQOMI

Xujabekov Umidjon Uchkun o'g'li

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti
Yurisprudensiya: Biznes huquqi yo'nalishi 3-bosqich talabasi
umidjonkxujabekov@gmail.com. +998979155751

Maraimov Kamronbek Abdvoxob o'g'li

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti
Huquqiy fanlar kafedrasida 3-kurs Yurisprudensiya talabasi
maraimovkamronbek2002@gmail.com. +998949211002
<https://doi.org/10.5281/zenodo.20120398>

ARTICLE INFO

Received: 03rd May 2026
Accepted: 10th May 2026
Online: 11th May 2026

KEYWORDS

*Ofshor kompaniya,
huquqiy maqom,
benefitsiar egalik,
shaffoflik, pul yuvish,
soliqdan bo'yin tovlash,
BEPS, CRS, FATF,
O'zbekiston qonunchiligi.*

ABSTRACT

Ushbu maqolada ofshor kompaniyalar tushunchasi, ularning huquqiy tabiati, xalqaro va milliy darajada tartibga solish mexanizmlari tahlil qilinadi. Ofshor yurisdiksiyalar xalqaro biznesda soliqlarni rejalashtirish, aktivlarni himoya qilish va transchegaraviy operatsiyalarni soddalashtirish vositasi sifatida qo'llansa-da, ayni paytda ular pul yuvish, korrupsiya, soliq bazasining yemirilishi va haqiqiy benefitsiar mulkdorlarni yashirish bilan bog'liq xavflarni ham yuzaga keltiradi. Maqolada OECD, FATF va BMT doirasidagi xalqaro standartlar, shuningdek O'zbekiston qonunchiligidagi ayrim yondashuvlar ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijasida ofshor kompaniyalar faoliyatini to'liq taqiqlash emas, balki shaffoflik, benefitsiar egalikni oshkor etish, avtomatik axborot almashinuvi va moliyaviy monitoringni kuchaytirish eng maqbul huquqiy yo'l ekani asoslanadi.

Kirish. Globallashtirish va kapital harakatining erkinlashuvi sharoitida

ofshor kompaniyalar xalqaro korporativ va moliyaviy munosabatlarning muhim

institutlaridan biriga aylandi. Ular ko'pincha qulay soliq rejimi, yengillashtirilgan ro'yxatdan o'tkazish tartibi va moliyaviy maxfiylik darajasi yuqori bo'lgan yurisdiksiyalarda tashkil etiladi. Shu bilan birga, bunday tuzilmalar ayrim hollarda soliqqa tortishdan qochish, noqonuniy daromadlarni yashirish yoki mulk egasini niqoblash vositasi sifatida ham ishlatilishi mumkin. Aynan shu jihat ofshor kompaniyalarning huquqiy maqomini xalqaro va milliy huquq doirasida chuqur tahlil qilish zaruratini keltirib chiqaradi. [8; p. 5–7], [1]

Ofshor kompaniya odatda o'zi ro'yxatdan o'tgan yurisdiksiya hududidan tashqarida asosiy faoliyat yuritadigan, chet el kapitali uchun qulay huquqiy va soliq rejimi taqdim etiladigan hududda tashkil etilgan yuridik shaxs sifatida tavsiflanadi. Xalqaro huquqda "ofshor kompaniya"ning yagona universal ta'rifi mavjud emas. Shu sababli amaliyotda bu tushuncha ko'proq soliq imtiyozi, korporativ maxfiylik, yengil hisobot talablari va transchegaraviy biznesni qulaylashtirish mezonlari orqali anglanadi. [8; p. 10–12]

Huquqiy nuqtai nazardan, ofshor kompaniyaning maqomi avvalo u ro'yxatdan o'tgan davlat qonunchiligi bilan belgilanadi. Biroq uning faoliyati faqat bitta yurisdiksiya bilan cheklanmaydi: soliq, bank, korporativ boshqaruv, benefisiar egalik va pul yuvishga qarshi nazorat masalalarida boshqa davlatlar huquqi ham qo'llanishi mumkin. Shu bois ofshor kompaniyalar xalqaro xususiy huquq, soliq huquqi, moliya huquqi va korporativ huquq kesishgan murakkab institut hisoblanadi. [1]

Ofshor tuzilmalar o'z mohiyatiga ko'ra har doim noqonuniy emas. Ular xalqaro investitsiya, aktivlarni boshqarish yoki xolding tuzilmasi sifatida qonuniy maqsadlarda qo'llanishi mumkin. Biroq aynan shu tuzilmalar orqali foydani past solikli hududlarga ko'chirish, haqiqiy mulkdorni yashirish va soliq bazasini yemirish holatlari yuzaga keladi. OECD buni BEPS — ya'ni base erosion and profit shifting — muammosi bilan bog'laydi va bunday amaliyotlar milliy soliq tizimlarining adolatligi hamda yaxlitligiga putur yetkazishini qayd etadi.

Bundan tashqari, ofshor kompaniyalar pul yuvish, korrupsion aktivlarni yashirish va terrorizmni moliyalashtirish xavfini kuchaytirishi mumkin. FATF manfaatdor mulkdorlik bo'yicha shaffoflik yetarli bo'lmasa, jinoyatchilar shell company va murakkab korporativ tuzilmalar ortida yashirinishi mumkinligini alohida ta'kidlaydi. Shu sababli benefisiar egalik to'g'risidagi aniq, to'liq va dolzarb ma'lumotlarni olish zamonaviy huquqiy tartibga solishning markaziy talabi hisoblanadi. [2; Recommendation 24–25]

Xalqaro huquqiy tartibga solish mexanizmlari

Ofshor kompaniyalar faoliyatini tartibga solishda bir necha xalqaro standartlar muhim o'rin tutadi. Birinchidan, FATF tavsiyalari yuridik shaxslar va yuridik tuzilmalarning haqiqiy egalarini aniqlash, moliyaviy institutlarda KYC tartiblarini kuchaytirish va shubhali operatsiyalar haqida xabar berishni talab qiladi. FATF 2022-yilda benefisiar egalik bo'yicha qoidalarni yanada kuchaytirib, huquqni muhofaza qiluvchi organlar

kompaniyaning “asl egasi”ni tez va samarali aniqlashi kerakligini belgiladi. [2; Immediate Outcome 5]

Ikkinchidan, OECDning BEPS tashabbusi transmilliy korporatsiyalar tomonidan foydani sun’iy ravishda boshqa yurisdiksiyalarga ko‘chirishga qarshi qaratilgan. Bu tashabbus ofshor kompaniyalar orqali soliqdan bo‘yin tovlashni cheklash, davlatlar o‘rtasida axborot almashinuvini kuchaytirish va soliq bazasini himoya qilishga xizmat qiladi. [1]

Uchinchidan, OECD doirasidagi Common Reporting Standard (CRS) moliyaviy hisobvaraqlar haqidagi ma’lumotlarni davlatlar o‘rtasida avtomatik almashishni nazarda tutadi. Mazkur mexanizm ofshor yurisdiksiyalarda yashirilgan aktivlar va daromadlarni aniqlashda muhim vosita bo‘lib xizmat qiladi. [3]

To‘rtinchidan, BMTning Korrupsiyaga qarshi konvensiyasi korrupsiyadan olingan aktivlarni qaytarishni fundamental prinsip sifatida belgilaydi. Konvensiyaning maqsadlari qatoriga korrupsiyaning oldini olish, unga qarshi samarali kurashish va aktivlarni qaytarish bo‘yicha xalqaro hamkorlikni rivojlantirish kiradi. Bu ofshor hisobvaraqlar yoki anonim kompaniyalar orqali yashirilgan noqonuniy aktivlarga qarshi kurashda ayniqsa dolzarbdir. [4; Article 51–55]

O‘zbekiston qonunchiligidagi yondashuv

O‘zbekiston qonunchiligida ham ofshor tuzilmalar bilan bog‘liq xavflarni kamaytirishga qaratilgan ayrim mexanizmlar mavjud. Xususan, O‘zbekiston Respublikasi Soliq kodeksi ayrim hollarda chet el yuridik shaxslari

hamda yuridik shaxs tashkil etmagan chet el tuzilmalaridan ularning ishtirokchilari, benefitsiarlari va boshqaruvchilari to‘g‘risidagi ma’lumotlarni taqdim etishni talab qiladi. Bu norma ofshor kompaniyalarga xos anonimlikni cheklash va mulkdorlik zanjirini aniqlash nuqtai nazaridan muhimdir. [5; modda 33 yoki 34]

Shuningdek, “Jinoiy faoliyatdan olingan daromadlarni legallashtirishga, terrorizmni moliyalashtirishga va ommaviy qirg‘in qurolini tarqatishni moliyalashtirishga qarshi kurashish to‘g‘risida”gi Qonun xalqaro hamkorlikda ishtirok etmayotgan davlatlarda ro‘yxatdan o‘tgan yoki faoliyat yuritayotgan shaxslar bilan bog‘liq operatsiyalar ustidan alohida monitoring yuritilishini nazarda tutadi. Mazkur yondashuv ofshor yoki yuqori xavfli yurisdiksiyalar bilan operatsiyalarni moliyaviy monitoring doirasiga olishga xizmat qiladi. [6; modda 15–17]

O‘zbekistonning FATF standartlariga yaqinlashuvi ham muhim ko‘rsatkichdir. FATF mamlakat profili O‘zbekistonning AML/CFT sohasida xalqaro tizimga integratsiyalashganini va xususan benefisiar egalik shaffofligi bo‘yicha ham baholashdan o‘tayotganini ko‘rsatadi. Bu esa kelgusida ofshor kompaniyalar bilan ishlashda yanada qat‘iy shaffoflik talablarini kuchaytirish zaruratini bildiradi. [7]

Xulosa

Tahlil shuni ko‘rsatadiki, ofshor kompaniyalar mutlaqo noqonuniy institut emas; ular qonuniy biznes va investitsion faoliyatda qo‘llanishi mumkin. Biroq ularning yopiq

korporativ tuzilmalari, benefisiar egalarni yashirish imkoniyati va past soliqli yurisdiksiyalar bilan bog'liqligi ularni huquqiy nazorat nuqtai nazaridan xavfli obyektga aylantiradi. Shuning uchun zamonaviy huquqiy siyosatning vazifasi ofshor kompaniyalarni to'liq inkor etish emas, balki ularning faoliyatini shaffoflik, hisobdorlik va xalqaro axborot almashinuvi tamoyillari asosida tartibga solishdan iborat. [1], [2]

O'zbekiston uchun bu yo'nalishda uchta ustuvor vazifa muhim: birinchisi,

benefisiar egalikni aniqlash tizimini yanada kuchaytirish; ikkinchisi, soliq va moliyaviy monitoring organlari o'rtasida ma'lumot almashinuvini kengaytirish; uchinchisi esa xalqaro standartlarga mos ravishda yuqori xavfli yurisdiksiyalar bilan operatsiyalar ustidan nazoratni takomillashtirishdir. Aynan shu choralar ofshor kompaniyalardan qonuniy foydalanish bilan ularni suiiste'mol qilish o'rtasidagi chegarani huquqiy jihatdan aniq belgilash imkonini beradi. [5], [6]

References:

1. OECD. Base erosion and profit shifting (BEPS). <https://www.oecd.org/en/topics/base-erosion-and-profit-shifting-beps.html>
2. FATF. Beneficial Ownership. <https://www.fatf-gafi.org/en/topics/beneficial-ownership.html>
3. OECD. Tax Transparency Resource Centre / Common Reporting Standard (CRS). <https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/international-standards-on-tax-transparency/tax-transparency-resource-centre.html>
4. UNODC. United Nations Convention against Corruption. https://www.unodc.org/documents/brussels/UN_Convention_Against_Corruption.pdf
5. LEX.UZ. O'zbekiston Respublikasi Soliq kodeksi. <https://lex.uz/acts/-4674902>
6. LEX.UZ. Jinoiy faoliyatdan olingan daromadlarni legallashtirishga, terrorizmni moliyalashtirishga va ommaviy qirg'in qurolini tarqatishni moliyalashtirishga qarshi kurashish to'g'risida. <https://lex.uz/acts/-283717>
7. FATF. Uzbekistan country profile. <https://www.fatf-gafi.org/en/countries/detail/Uzbekistan.html>
8. IMF. Offshore Financial Centers – Background Paper. <https://www.imf.org/external/np/mae/oshore/2000/eng/back.html>